ՄԷՆԷ 11 ١٢٤٣ ՇԱՎԱՆ ١٧ 1876 ՕԳՈՍՏՈՍ 25 ՉԱՐՇԷՆԲԻՀ ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 6 Ն. 3234

Մանչուրիի էֆքեար սէնէտէ 300 նիւսխէ թիսպարբայա, գբյմէթի խմճանպօլ իչին 2 լիրա օլտուղու կիպի թաշրալար իչին տախի սէնէտէ 300 նիւսխէ վիրիւերէք, վէ բօսթա բարբասը տա իչինտէ օլարագ օն իքի սիմ մէճիտիյէ տիր։

Նիւսխէսի 40 տր բարաեա սաթըլմագտա տբր։

Մանչուրիի Էֆքեար

ՄԻԻՆԱՏԻԻ

ՈՒՄՈՒԲՈՒ ԲՕԼԻԹԻԴԸՑԷ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՑԻՐԷ

Իրանտա՝ ըն պէհէր սաթ բրը ինէհ ալ դրաշ. Չինէի տէ-գա 2, 3 վէ ճիւ. վէ սայիր ատֆթալար իչին 1դշ. վէ ի-բան ուրբայնա գոնուլմա-եան իրանան սաթ բրը 5 ղշ։ Մէքթուպ վէ սայրէ Գա-լաթատա Բէնճէնպիհ բա-զարընա վարդ Ն. 41 Իբ-ան ֆանրընա Պարապէտ Ֆ. Փանոսեան խանինէ կէօն-ատրէլէմէք տիր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Եարընքի բէնճէնպիհ կիւնիւնէ դարարլաշբբլմբշ օլան Դբլբճ ալաեբ իճրա օլմագ իչին, զաթբ հաղրէթի Շահանէ տէնիզտէն Էյուպ ճամիի չէրիֆինէ ադիմէթ, վէ գարատան վուդու պուլաճագ ավտէթի սէնիյէտէ, փէտերի չէհրիեարիեարիլերի Սուլթան Ապտիւլ Մէճիտ խան հաղրէթլէրինին թիւրպէլերինի ղիեարէթտէն սօնրա, ճէննէթմէքեան Սուլթան Մէհէմմէտ խանը կազի հաղրէթլէրինին սարիհի մուգատտէսլէրինտէն իսթիֆադէյի էնվարը մուվաֆֆագիեէթլէ, ատէթտէն օլան սալթանաթ իւզրէ Թօբգաբու սէրայը հիւմաեունունա ավտէթ պույրուլաճաղը մուգարրեր տիր։

Ալայը մէղքիւրտէ մէրթիպի իլմիեէ սահիպլէրինտէն Մէքքէյի միւքերրէմէ փաեէլիլերինէ, վէ իւմէրաեը ասքէրիեէտէն պինպաշբեա վէ մէմուրիյնի միլքիեէտէնրիւթպէյի ուլեա սընքը սանիսինէ գատար տավէթ օլունան զաթլարբն, եարընքի կիւն սաաթ իւչ բատտէսինտէ ճամիի մէղքիւրտէ պուլունմալարը ճանիպի թէշրիֆաթտան մախսուս թէղքիրէլեր իլէ թէպլիղ օլունմուշ տուր։

—Միհրի ճէֆիտի հիւմաեուն Մահմուտ ճէլալէտտին բաշա Հաղրէթլերինէ թէվֆի օլունարագ, էվվէլքի բազար իրթէսի կիւնիւ Սատրազամ հաղրէթլերինէ թէսլիմ պույրուլտուղու իչիտիմշ տիր։

—Մապէյնի հիւմաեուն ֆէրիքլիք մէմուրիեէթի ալիեէսի, Թօբխանէ իւմէրասընտան ֆէրիք Սայիտ բաշա հաղրէթլերինէ թէվֆիհ պույրուլտուղունու Վագբթ ղաղէթասը թահգբգաթը ախիրէ իւզրինէ եաղբեօր։

—Պրազիլեա իմբէրաթօրիչասը Մարսիլեատան Տէրիսաատէթ կէլէճէք օլտուգլարընտան, Կէօք սուեու գասրը հիւմայունու միւշարիլէյհանքն իգամէթի իչին հաղբրլանմագտա տբր։

—Պէշիքէտտէ պուլունան Ինկիլիզ ֆիլօսունունն գօմանտանը ամիրալ Տբրիւմմոն բազար իրթէսի կիւնիւ Հալիդօն վաբօրու իլէ պուրայա վասբլ օլարագ, Թարապիատա Ինկիլիզ սէֆարէթխանէսինէ ինմիշ տիր։

—Մէյտանը հարպտա պուլունան ասքէրի շահանէ խբտմէթինտէ պուլունմագ իւզրէ, պու տէֆա տախի Վիէննատան սէֆարէթի սէնիյէ մարիֆէթիյլէ օն պէշ թապիպ կէօնտէրիլմիշ տիր։

—Իրանտա պիր գաշ պին կէօնիւլիւտէն իպարէթ պիր ֆբրգա թէշէքքիւլ իտիպ, ասքէրի օսմանիէեէ մուավէնէթ իչին պու թարաֆա կէլմէքտէ օլտուգլարը իշիտիմշ տիր։

(Սապահ)

—Տէվլէթի Իրանիեէ թարաֆընտան տէվլէթի Ալիէեէ հիյնի հաճէթտէ 50 պին ասքէրլէ մուավէնէթ իտիլէճէյի հաղգընտա պիր թէվթուր վար տբր։

(Իթթիհատ)

—Թբրամվայ վարիտաթը օգոստոս այընտա 431 պին 652 ղուրուշ օլուպ, կէչէն սէնէ պու այտա 557 պին 686 ղուրուշ օլմուշ իտի։

—Ալաֆրանկա օգոստոսուն 30 ու թարիխի իլէ Բէշթաշան եաղբլտբղընա կէօրէ, Սբրպիսթանա կիթմէք իւզրէ, պիր գաշ կիւն մուգատտէմ հիւքիւմէթի մահէլլէյէտէն թէվգբք օլունան 68 Ռուսիալը սալը վէրիլիպ, եօլլարընա տէվամ իթմէք իւզրէ ռուսաթ վիրիլմիշ, վէ պունլարբն բաշաբօրթ վէ սիլահ վէ էվրագը կէրի վիրիլմիշ, վէ պունլար քէնտիլէրինին Դբրմբղը խաչ ճէմիյէթինէ մէմուր օլտուգլարընը իսպաթ էյլէտիքլէրի սէօյլէնիեօր։

Պու վագբա Ռուսիա տէվլէթինին Վիէննա սէֆիրի Նօվիգօֆ իլէ գօնթ Անտրասի պէյնինտէ պաղը էյզահաթա սէպէպլէյէթ վիրմիշ տիր։

—Տէյլի Նիուս ղազէթասընբն Ալէքսինաչ մուխպիրի, մէղքիւր ղազէթայա չէքտիյի պիր թէլէկրաֆնամէսինտէ, Սբրպ օրտուսունտա պուլունան Թօբճու ասքէրլէրինին, էսկի Ավթրիա ասքէրլէրինտէն իպարէթ օլտուղունու վէ պունլարբն մուհարէպէի հաղբրէտտէ բէք չօգ իշ կէօրտիւքլէրինի պիլտիրմիշ տիր։

—Գասքէրի պրլ[illegible] տար բաշալը բանթալօն վէ գբսսա էթէքլի սէթրիեէ թէպտիլ օլունուպ, գբլբճ ալաեընտա պու եէնի էլպիսէ կէյիլէճէք տիր։

—Պաղը թահգիգաթ ղբմբընտա կէչէնտէ Ռումէլիեէ ադիմէթ իթմիշ օլան Մաթպուաթ միւտիրի սաատէթլու Պբլագ էֆէնտի հաղրէթլերի իլէ Եուվանչօ էֆէնտի տախի պու քէրէ Տէրիսաատէթ ավտէթ իթտիքլէրինտէն, թանզիմ իթտիքլէրի բաբօրթօլարընը խարիճիեէ նազբրը տէվլէթլու Սաֆվէթ բաշա հաղրէթլերի տախի հազբր պուլունտուղլարը հաչտէ, Միտհաթ բաշա հաղրէթլերինէ թագտիմ էյլէմիշլէր տիր։

—Խարիճիեէ նազբրը տէվլէթլու Սաֆվէթ բաշա, վէ մէճալիսի Ալիէեէ մէմուր տէվլէթլու Հալիմ բաշա հազարաթը տինքի կիւն Մապէյնը Հիւմաեունա ադիմէթլէ, պիր սաաթ գատար հուզուրը Շահանէտէ պուլունարագ, պաղը մուհիմմ մէսէլէլէր իւզրինէ միւզաքէրէ էյլէմիշլէր տիր։

—Տինքի կիւն իքի եիւղ էլլի գատար սիւարի ասքէրի մուավինէսի, Ռումէլի տէմիր եօլուլա մէվագբյի հարպիեէ սէվգ օլունմուշ տուր։

—Տինքի կիւն Զաթբ հաղրէթի Բատիշահինին վէլատէթի հիւմաեունլարը կիւնիւ օլտուղունտան, ղբրհլբ տօնանմայի հիւմաեունուլա լիմանբմբզտա պուլունան սէֆայինի էճնէպիհէ վէ միրի տայիրէլերի սանճագլարընա տօնատբմբշ, վէ ախշամ բէսմի տայիրէլեր վէ սայիրէ գանտիլերլէ տօնատբլարագ շէհրի ային իճրա օլունմուշ տուր։

—Պու կիւն վիւքէյայի ֆիխամ հազարաթը իլէ իւլէմայի ազամ վէ մէմուրինի քիրամ իլէ միլէլի միսթէլիֆէ բուէսասայի բուհանիեէսի Մապէյնը հիւմաեունա ադիմէթլէ, բէսմի թէպրիքի էյֆա իտէճէքլէր տիր։

—

ԲԷՍՄԻ

(Մագամը ճէլիլի Սէրասքէրիյէ 21 ազոսթոս 92 թարիխլիյէ Եէնի Բազար Փբրգայի ասքէրիեէսի գօմանտանը Ֆէրիդ սաատէթլու Մէհէմմէտ Ալի բաշա իլէ ասքէրի Մբսբրիեէի շահանէ գօմանտանը Ֆէրիդ սաատէթլու Բաշիտ բաշա թարաֆընտան մէվբուտ թէլէկրաֆնամէ։)

Եավօրտան իքի սաաթ մէսաֆէտէ վէ Այվանիչտէն իւչ սաաթ պէրիտէ վագբ օլուպ, ճէվանիպի էրպասը ճէսիմ օրմանլբգլա մուհաթ վէ իսթիգամէթի եավօր տաղլարբնա մէվաղի պուլունան Թրէպին թապիր օլունուր սիլսիլէեի ճիպալտէ, Սբրպլբլար միւթէատտիտ իսթիհքամաթ ինչասբյլա տախիլինտէ թէհաչիւտ էյլէմիշ, վէ իսթիհքամաթը մէղքիւրէ իլէ Եավօր արասընտաքի եօլլարը պիսիք աղաճլար գաթթ վէ վաղբյլա սէտ իթմիշ վէ հէր թէրէ վէ օրմանտա բիեատէ սիբէրլէրի ինչա էյլէմիշ տիր։ Վէ Եավօրտան պագբլտբգճա, Թրէպին էօնիւ իլէ, սաղ ճէննահբնտա միւրուրի [illegible] պուլունտուղունտան, վահլէյի էվլէատէ սօլ ճէննահը հիզասբնտա վագբ թէրէ վէ օրմանլար զապթ վէ օրասընբն մինասիպ մահէլլէրինէ թօր վաղբյլա, հիւճումա գարար վիրիլմէսի իւզրինէ, իչպու ճիւմաա իրթէսի կիւնիւ սաաթ իւչ բատտէլէրինտէ Եավօր օրտուկեահլարընտան իւչ գօլ իւզրինէ հարէքէթէ միւպաշբրէթլէ կէչտիյիմիզ տաղ վէ օրմանլարտա միւթէատտիտ բիեատէ սիբէրլէրի արգասընտա թէհասսիւն իտէն տիւշմէն թապուրլարը Թրէպին թապեալարընա գատար ֆիրարէ մէճպուր իտիլմիշ, վէ ագշամ էզանընտան էվվէլճէ թասմիմ օլունան թէրէլլէրէ գատար վարբլարագ, տիւշմէնին թապեալարընա դարշը թախմինա իքի պին պէշ ե՛ւղ խաթվէ մէսաֆէտէ թօբլարբմբզ վաղ օլունմուշ տուր։

Վէ պու մուհարէպէտէն թօբ աթէշիյէ Գօչիք վէ Եօվանչօվիչ գարիեէլերի միւհթէրէք օլմուշ տուր։ Պիմէնիի թաալա, եարընքն այէսասպահ մէղքիւր Թրէպին թապեալարընընքն զապթ ու թէսխիրինէ տախի սայ ու ղայրէթ օլունուր, վէ մէյտանը մուհարէպէտէ տիւշմէնին ալթը եէտի եիւղ գատար լաշէսի միւշահատէ օլունմաղլէ, քիւլլիեէթլի տախի մէճրուհլարը օլտուղունանլաշբմբշ, վէ թապուրլարբմբզընքն զաեաթընը միւթէզամին պին պաշբլարընը ժուրնալլարը վիրուտ իթմիշ իսէ տէ, ճիւզի ելտուղու իֆատէյի շիֆահիեէլէրինտէն իսթիֆադար օլունմուշ օլտուղու արդ օլունուր։

—

Գբբ շէհրի միւթասարրբֆբղբ, Պուրտուր գայմագամը էսպագ իզզէթլու Ապտուլլահ էֆէնտիեէ թէֆվիզ պույրուլմուշ տուր։

—Սօն վէրուտ իտէն հավատիսի խուսուսիեէեէ կէօրէ, Տէրվիշ բաշա հազրէթլերինին օրտուսունտան պիր ֆբրգա Դարատաղ թօբրաղընա կիրմիշտիր։

—Իսթանպօլտա օգունտուղունա կէօրէ, Աւսթրիա վէ Ֆբրանսա վէ Ռուսիա վէ Իթալիա սէֆիրլէրի միւսալէհա հագգընտա մուխապէրէեէ կիրիշմէք իչին էվվէլա միւթարէքէ իթմէք լազբմ կէլէճէյի էֆքեարընտա օլուպ, Ինկիլթէրրա վէ Ալմանեա սէֆիրլէրի տախի պու էսասը գապուլ էյլէմէմէքտէ պուլունմուշլար տբր։

—Խիւտավէնտիկեար վալիսի տէվլէթլու Վէլիէտտին բաշա հազրէթլերի պիյաթ բէսմինի իյֆա իչին կէչէն բազար կիւնիւ Տէրիսաատէթ կէլմիշտիր։

—Պէշ ղուրուշլուգ գայմէնին անա գալբպրընբն իմալի խիթամ պուլտուղունտան, կէչէն բազար իրթէսի կիւնիւ Թագվիմխանէեէ իրսալ օլունարագ պիր գաշ գալբպ չբգարբլմագ իւզրէ կալվանիզմ իլէ լազբմ կէլէն ամէլիյաթա պաշլանբլտբղը ճիհէթլէ, էվրագբ մէղքիւրէնին օն պէշ կիւնէ գատար [illegible] մուլ պուլունմուշ, վէ եէվմի մէղքիւրտէ թապ օլունան օն սէքիզ սանտբշ գայմէ իւչ արապաեա թահմիլէն, նուսմէրօ վագ իլէ տէֆթէրէ գայտ օլունմագ իւզրէ Պանգբ Օսմանիեէ իրսալ գբլբնմբշ տբր։

—Օն իւչիւնճիւ տայիրէյի պէյլիտիեէնին թէշվիգի իլէ Դատբքէօյիւնտէ թէշէքքիւլ իտէն գօմիթէնին նէզարէթի թահթընտա օլարագ, հասբլաթը իանէյի հարպիեէ գօմէսիօնունա վէրիլմէք իւզրէ, գարիէյի մէղքիւրէ թէաթբօսունտա Պէյ Էլէն նամ օբէրանբ պիր գաշ կիւնէ գատար իճրա իթտիրիլէճէյի իշիտիմշ տիր։

—Ճիւլուսու հիւմայունու Բատիշահիի միւպէյնին Խբտիվէյէթի ճէլիլէյ վիրուտ իտէն թէլէկրաֆնամէի սամի իւզրինէ, Մբսբր վէ Իսկէնտէրիյէ իլէ սայիր գալէալարտան վէ լիմանլարտա պուլունան հարպ սէֆինէլէրինտէն եիւզ պիրէր բարէ թօբ էնտախթբյլա իլանը մէսէրրէթ, վէ ատէթտէն օլտուղու իւզրէ մէվագիի էմիրիյէ վէ էմաքինի սայիրէտտէ գանտիլէր եաղբլբպ, իճրայի շէհրի այեէն օլունտուղու օրատան կէլէն թէլէկրաֆ խապէրլէրինտէն անլաշբլմբշ տբր։

—Գարա տէնիզ պօղազընտա ինչասը խթթամ պուլան Մաճար իսթիհքամաթը թապեասընա էվվէլքի կիւն երկիրմի տէօրթ սանթիմէթրօլուգ իքի ատէտ գրիւբ թօրու վաղ օլունարագ, մէղքիւր թապեանընբն էթրաֆը պիւթիւն գրիւբ թօրլարբյլա իսթիհքամ խտիլտիյի իշիտիմշ տիր։

—Բէսթէր Լոյտ զազէթասը Ալէքսինաչ էֆենտէ պուլունան Օսմանլը օրտուկեահրնտաքի մուխպիրի մախսուսունտան օգոստոս. 25 Թարիխիյլէ վէ Գալաֆաթ Թարիգիյլէ աթիտէքի թէլէկրաֆնամէի ալմըշ տըր։

Պու կիւնքի մուհարէպէլէրտէն հիչ պիր նէթիճէ հասըլ օլմատը։ Մէվգի թօբլարը օլմագսըզըն Ալէքսինաչ խթիհքեամաթընըն զապթը կիթտիքճէ միւմքիւնսիւզ կէօրիւնիւյօր։ Օսմանլը իւմէրայի ասքէրիեէսի, քիֆաեէթ իտէճէք տէրէճէ թէտպիր վէ վասթալար օլմաեարագ, գալէաեա հիւճումէ պաշլամասընտան տօլաեը գօմանտան հագգընտա պէեանը էֆքեար իթմէքտէ տիրլէր։ Զաթէն Բնահաժէվաչ էֆենտէ, Ահմէտ Էյուպ բաշա իլէ ալիմ, վէ Սօֆիա շըմէնտըֆէրնաղըրը սապգ Հաֆըզ բաշա արասընտա պիր միւճատլէ վագը օլտու։ Մուախարէն պու եօլտա վուգուաթլար միշիր իլէ քէնտի իւմէրայի ասքէրիյէսինտէն պաղըլարը պէյնինտէ եէնիտէն ղուհուրա կէլտի։ Պու մուպայեէնէթ իւզէրինէ, պու կիւն սէրտարը էքրէմ հաղրէթլէրի Նիշտէն պիզզաթ Ալէքսինաչ օրտուկեահրնա կէլմէեէ մէճպուր օլուպ, պուրատա պիր տիվանը հարպ գուրուլտու։ Սէրտարը էքրէմ Ապտիւլ Քէրիմ բաշա մուհասէրէ թօբլարը, վէ պիր մէքրէզէ ասաքիրի նիզամիեէ, ալթը պէօիւք սիւրի ասաքիրի, պիր պաթարեա թօբ վէ 600 նէֆէր զէյպէք Սօֆիատան կէլմէքտէ օլտուղունու իւմէրայի միւշարիւէյհիւմէ պիլտիրմիշ տիր։ Եարը Նիշ կիտէճէք օլան Ապտիւլ Քէրիմ բաշա, հարաքեաթը ասքէրիեէ արասընտա գօմանտան տէյիշիրմէք մինասիպէթսիզ օլտուղու էֆքեարը-

յուպ բաշանը մէմուրիեէթինտէ պագի գալաճաղընը պէեան պուեուրմուշ տուր։

Սըրպլըլար պու կիւնլէրտէ ֆէվգէլատէ զայրէթ իպրաղ իտիեօրլար։ Հաթթա պունլարը պէօիւքլէրինտէն պիրի Ալի Սայիպ բաշանը Նիշ իլէ օլան մուխապէրաթընը քէսմէեէ ճահտ պիլէ իթտի։ Տիւն ագշամ Թէնիցա իլէ Տրէսդէվաչ արասընտա պիր մուհարէպէ օլտու։ Նէվիհաթի Նիգօլա պէթիշիք տաղլարը իւզէրինտէ եէնիտէն պաղը չարդաճըլար մուհարէպէսի իտիլտի, վէ Պէլկրատճըգտան Նիշէ գատար թէմտիտ օլան եօլ թէքրարէն գաբանտը։ Սօն մուհարէպէլէրտէ Օսմանլը ասքէրլէրի ֆէվգէլատէ ճէսարէթ վէ շայեանը թէաճիւլ տէրէճէտէ շիտտէթ կէօսթէրտիլէր, լաքին ասքէրին գօմանտասը հիւսնի սուրէթտէ օրմայըպ, գրիթիգաեա ալընաճագ պիր մէրթէպէտէ պուլունմագտա տըր։ Սայիր խուսուսլարտան մաատա, Ալէքսինաչէն չիմալ թարաֆընտա քիւչիւք պիր դալէա իւզէրինէ վուգու պուլան հիւճում էնասընտա պիր թապուր ասքիրի Օսմանլյէ էֆենտէն կիթմէքտէ օլան տիկէր պիր ավճը թապուրու իւզէրինէ աթէշ իթմիշ, վէ սօֆթալար տախի պիր ռէթերիսէ հիւճում իտէրքէն, պիղզաթ քէնտի ասքէրլէրինէ թիւֆէնք աթմըշլար տըր։

Իքի թարաֆըն տախի թէլէֆաթը ճէսիմ օլուպ, եարալըլարը թէտավի վէ նագլ իթմէկը իչին լաղմ կէլէն վասթալար քիֆաեէթ իթմէտիկինտէն, թէլէֆաթը մէզքիւրէ տահա ղիեատ ճէսամէթ քէսպ իթմէքտէ տիր։ Եարալըլար Պուլկար արապալարընա օ-

թուրթտուրուլուպ, կիւնէշին չիտտէթի հարարէթի վէ պիր տէհլէթլի թօղտիւման իլէ թա Նիչէ գատար ուզուն պիր եօլու եիւրիւմէեէ մէճպուր օլտուգլարընտան, խասթախանէեէ վասրլ օլմազտան էվվէլ չօգլարը էօլմէքտէ տիրլէր։

Ինկ'լիզ ժէնէրալը Քէմբալ պու սապահ պուրատա պէքլէնիլմէքտէ տիր։

—Իզմիրտէն եազտըգլարընա կէօրէ, օ սէվահիլի տօլաշմագտա օլան Ինթիպահ նամ ուֆագ վաբօր, սաման եիւքլիւ պիր չըրնըզա թէսատիւֆ իտէրէք շիւրհէ իւզէրինէ եօգլատըգտա, ալթընտան պարութ չըգտըզընտան թութարագ Իզմիր լիմանընա կէօթիւրիւպ հիւքիւմէթի մահէլլիէեէ թէսլիմ իթմիշ տիր։

—Թայմս զազէթասընըն Պէլկրատտաքի մուխպիրի օգոստոս 24 Թարիխիյլէ մէզքիւր զազէթաեա շու աթիտէքի թէլէկրաֆնամէյի քէշիտէ իյլէմիշ տիր։

Տիւնքի կիւնէ գատար Ալէքսինաչ էֆենտէ քէշֆիեաթտան պաշգա պիր շէյ իճրա իտիլմէմէքտէ իտի. լաքին շիմտի, պու գալէաեա գարշը պիր հիւճում իտիլէճէյի աշիքեար անլաշըլըր։ Վէ վագտա պուրատա քիմսէ ինանմագտա տէյիլ իսէ տէ, Սըրպլըլարը ֆէնա պիր հալտէ օլտուտուղու վէ քիւլլիեէթլի թէլէֆաթլարը պուլունտուղու աշիքեար օլտու։ Ալէքսինաչէն ճէնուպի ղարպ թարաֆընտան 6 քիլօմէթրօ ուզագլըգընտա պուլունուպ, հարաքեաթը ասքէրիյէճէ Նիչէ էն զիեատէ եագը օլտուղունտան, Ապտիւլ Քէրիմ բաշա հաղրէթլէրի իչին պաշլըճա էհէմմիեէթի օլան Սուբօվայ մէվգիսինի էկէր Սըրպլըլար մուհաֆազա իտէպիլէ իտիլէր, մէզքիւր սէկգրտէս չէքըլտըզ ըտըլէր։ Տոսալը գօմանտանը Զէրնաեէֆին օրտուսունուն թէքմիլ խաթթը իւզէրինտէ պիր քէշֆ իճրա իթտիքտէն սօնրա, միւմսիկյէհին իլէրուտէ պուլունան մէվգիլէրինին սօլ թարաֆընա, եանի Թէչիչատան Վօգանկաեա գատար շիտտէթլի պիր հիւճում իթտի։ Պու հիւճումտա Սըրպլըլար օրտուլարընըն պիւյիւք գըսմընա գատար կէրի չէքիլմէեէ մէճպուր օլտուլար։ Տիւն Ապտիւլ Քէրիմ բաշա, Նումանթօվաչ տէնիլէն մահէլլտէ պըրագըլմըշ օլան Սըրպլըլար իւզէրինէ հիւճում իտիպ, Ալէքսինաչ էֆենտէքի իքի Սըրպ ֆըրգալարը-յա ումումի սուրէթտէ պիր մուհարէպէ օլտու։

Օսմանլըլար Ալէքսինաչէն էֆենտէ պուլունան պաշլըճա քիւչիւք գալէլէրին թա 2500 մէթրօ մէսաֆէսինէ գատար եագլաշմաեա մուվաֆֆագ օլմուշլար տըր։ Մէզքիւր գալէլար իւզէրինտէ պուլունան պաթարեա թօբլար Օսմանլըլար իւզէրինէ աթէշ իթմէքտէ իտիլէր, լաքին Ապտիւլ Քէրիմ բաշա հաղրէթլէրի էօյլէ պիր թարզ տա պաթարեալար տիղտիրտի, քի թօբլարտան պաղըլարը կիւրէլէրի շէհրին իչինէ դատար աթըլապիլտի։

Տիւնքի մուհարէպէ հէման պիւսպիթիւն պիր թօբ մուհարէպէսի օլտու։ Զէրնաեէֆ Սըրպ թօբճուլարընը վէ պագը բիեատէ թապուրլարընը բէք ղիեատէ մէտհ իթմէքտէ տիր։ Խուսուսի բաբօրթօլարընը պէեանընա կէօրէ, սայիր էնսալէրտէ օլտուղու կիպի, պու էնատէ տախի Սըրպ ասքէրլէրի Օսմանլըլարտան բէք եագընէն թաղեիգ օլմալարը իւզէրինէ, պուլունտուգլարը մէվգըլէրի թէրք իթմիշ տիրլէր։

Էկէր մատտէ պէօյլէ իսէ—նասըլ քի պէօյլէ օլմասընը զանն իթմէքլիկէ հագգըմ վար տըր—Ալէքսինաչ թէսլիմ օլուպ, պունունլա Սըրպլըլարըն եէնիտէն ֆիւթուհաթ իթմէքլիք իւմիտի գալմաեաճագ տըր։ Էկէր Սըրպլըլար Ալէքսինաչ կիպի կիւզել պիր մէվգիեի մուհաֆազաեա գատիր օլամազ իսէլէր, Տէլիկրատը տախի մուհաֆազա իտէմէեէճէքլէր, վէ պիր քէրրէ պու իքի մէվգիլէր ֆէթհ օլունուր իսէ, Օսմանլըլարը Պէլկրատ իւզէրինէ եիւրիւմէսինէ հիչ պիր մանի գալմաեաճագ տըր։

Վագտա 79000 քիշիտէն միւրէքքէպ պիր օրտունուն թահթը մուհաֆազասընտա օլան, վէ օրտունուն արգասընտա միւսթահքէմ տիկէր պիր մէվգի պուլունան Ալէքսինաչըն պիր խայլը միւտտէթ մուհասէրէ իտիլտիքտէն սօնրա պիլէ զապթընը խայալ իտէպիլմէք պիր ազ միւշքիւլ տիր, լաքին պիր քէրրէ պիր գաչ կիւն զարֆընտա պու գալէա զապթ օլունաճագ օլուր իսէ, պու շէյ հագգըգաթէն Սըրպիսթան իչին պիր ալչագլըգ սայըլաճագ տըր։ Մուհարէպէնին իպթիտասընտան պէրու Օսմանլըլարըն մէվգիի հարպկյէսի իլմի մանթըգա մուվաֆֆըգ վէ շայեանը թէաճիւպ տէրէճէտէ օլմուշ իսէ տէ, իճրասը տէրէճէի մանթլուպէտէ կէօրիւլէմէմիշ տիր։ Զիւնքի հէր նէ սէպէպ մէպնի իսէ, Օսմանլըլար քէնտի մէնաֆիլէրինտէն իսթիֆատէ իթմէքլիքտէ ղայէթ եավաչ տավրանմըշլար տըր։

—Եինէ Թայմս զազէթասընըն մէզքիւր մուխպիրի, սուլհուն իհթիմալտէն օլան շարթլարը հագգընտա օգոստոս 25 Թարիխիյլէ զազէթայի մէզքիւրէ շու վէճճէլէ եազմըշ տըր։

Ալ ըլլա ուրէ ուրբ կէրէկ, ռեվլէթի Ալիյէ նէ՝ Միլան Օպրէնովիչին աղ ինի, նէ՝ Սըրպիսթանըն պիր գըսմընըն զապթընը, վէ նէ՝ տախի պու մէմլէքէթին պիր գըսմընըն մէմուրիյնի Օսմանիյէ մարիֆէթիյլէ իտարէսինի թալէպ իտիպ, իլլա պաղը Սըրպ գալէալարընըն զապթը վէ պիր մուհարէպէ թազմինաթը հագգընտա 1868 սէնէսինտէն էվվէլքի ահվալին զալիպա իպգասընը իսթէյէճէք տիր։

—Կէչէն բաղար իրթէսի կիւնիւ Գալաթա պանքէրլէրի հուզուրու հաղրէթի Փատիշահիեէ չըգարագ, ճիւլուսու հիւմաեունտան տօլաեը մէրասիմի թէպրիքի իյֆա իթմիշլէր տիր։

Պու միւնասիպէթլէ Դրէտի ժէնէրալ Օթթօման պանգասը միւտիրի Մ. Ժան Լօրանտօ շու աթիտէքի նութգու իյրատ իթմիշ տիր։

«Շէվքէթլու Փատիշահ էֆէնտիմիզ հաղրէթլէրի,

«Դրէտի ժէնէրալ Օթման, վէ Սօսիյէթէ ժէնէրալ տը լ'Ամբիր Օթման, վէ Դրէտի Լիոնէ, վէ Սօսիյէթէ Օթման նամ պանգալարընը միւտիր վէ նաղըլարը քէնտի ըիյայէթ վէ սատագաթը քեամիլէլէրինէն իլթիֆաթընը խաքիվայի շահանէլէրինէ թագտիմէ միւսարասաթ իտէրլէր։

«Զաթը շէվքէթսիմաթը հաղրէթի Շէհրիեարիլէրինէն ճիւլուսու հիւմաեունլարընը սատաէթ վէ իդպալ իլէ թէպրիք իտէր, վէ իտարէյի սալթանաթը սէնիյէէլէրինիզտէ ահվալը մալիեէ, թիւճճարիեէ վէ սանայինին քէսպի թէրագդը էյլէեէճէյինէ գավիլէն իթիմատ, վէ շու սալթանաթը հիւմաեունլարընըզտա վասաեիթի ճիւղիեէմիզի տէվլէթի Ալիեէ խըտմէթինէ ֆէտտա իթմէքլիկէ տէվամ էյլէմէյի քէնտիմիզէ պիր սէատէթ ատտ էյլէրիզ։

«Իդպալ ու շէրէֆինիզ ճէնապը Հագգտան միւթէմէննա տըր։»

Զաթը հաղրէթի Շահանէ տախի քէնտիլէրինին պիւթիւն սայ ու իգտամաթլարը, ումուրու մալիյէ վէ թիւճճարիեէնին, վէ Մէմալիքի մահրուսէնին սաատէթի հալինին թէրագդը վէ թէգատիմինէ միւթէվագքի պուլունաճաղընը ճէվապէն պէեան պույուրմուշլար տըր։

Մ. Լօրանտօ ըէֆիգէրիյլէ պէրապէր հուզուրու Շահանէտէն այրըլմագտան էվվէլ, ճէնապը Բապպէն Զաթը հաղրէթի Բատիշահիեէ ուզուն էօմիւրլէր իհսան իթմէսի իչին տուա իթմիշ տիր։

—Եէվմի մէզքիւրտէ Պանգը Օսմանի իտարէսի տախի, Զաթը հաղրէթի Շահանէնին ճիւլուսու հիւմաեունլարընը թէպրիք իչին Մապէյնի հիւմաեունա աղիմէթ իյլէմիշ տիր։

Պանգանըն պաշ տիրէքթօրու Մ. Ֆօսթէրին ըէսմի թէպրիքինէ ճէվապէն, զաթը Շահանէ Պանգը Օսմանինին հիւքիւմէթի Սէնիյյէեէ իթտիեէ խըտմէթլէրի պիլտիքլէրինի, վէ օլ պապտէ թէչէքքիւր իթտիքլէրինի պէեան պույուրտուգտան սօնրա, մէմալիքին ահվալը մալիեէսի տախի մալիւմիւ շահանէլէրի օլտուղունտան, պու խուսուստա Պանգա թարաֆընտան մուավէնէթի լազըմէնին տիրիղ իտիլմէեէճէկինի, վէ պու մուավէնէթի, Պանգը մէզքիւր իտարէսինտէն պէքլէմէքտէ օլտուգլարընը ելավէ էյլէմիշլէր տիր։

—Կէչէն ճիւմաա իրթէսի կիւնիւ շէֆքէթլու Սուլթան Ապտիւլ Համիտ հաղրէթլէրի Զրրաղան սէրաեընտա պիրատէրլէրի չէհրիեարը սապգ սուլթան Մուրատ խան հաղրէթլէրինին տայիրէյի ալիլէրինի թէչրիֆ պուեուրարագ, եարբմ սաաթ օրատա գալմըշլար, վէ թապիպլէրին վիրտիյի թալիմաթը թէմամէն իճրասը իչին իրատէ պույուրմուշլար տըր։

—Բումէլի չըմէնտրֆէր ինչաաթ գումրանեասը տիրէքթօրու Մ. Քիւլման, քէնտի պաշ մէմուրլարը-յա էվվէլքի կիւն հուզուրու հաղրէթի Շահանէեէ չըգարագ, մէրասիմի թէպրիգի իյֆա իյլէմիշ տիր։

Պու միւնասիպէթլէ Մ. Քիւլման պիր նութգ իրատ իտէրէք, մէմալիքի մահրուսէնին ումուրու նաֆիա ճիհէթիյլէ նէ տէրէճէ իհթիեաճը պուլունտուղունու պէեան իթմէսի իւզէրինէ, զաթը հաղրէթի Բատիշահի տախի պիր գաչ սէօզ իլէ կիւզել պիր ճէվապ վէրմիշլէր տիր։

—Կէչէն բէնճէմպիհ կիւնիւ թարաֆը հաղրէթի Շէհրիյարիտէն Մ. Ժորժ Զարիֆի Տօլմա Պաղչէ սէրայը հիւմաեունունա տավէթ պույրուլարագ, ֆէվգէլատէ սուրէթտէ իլթիֆաթը Շահանէյի մաղհար օլմուշ տուր։ Զաթը հաղրէթի Շահանէ Մ. Զարիֆինին պիրատէրի Մ. Նիգօլա Զարիֆիյի վէ տամատը Մ. Իւլիս Նէկրէքօնթու տախի կէօրմէք արզու իթտիկինտէն, միւմանիլէյհիւմ տախի կէչէն ճումաա իրթէսի կիւնիւ սէրայը հիւմայունտա հուզուրու Շահանէեէ չըգարագ, իլթիֆաթը Բատիշահիյէ նայիլ օլմուշլար տըր։

—Մէմուրիյէթի մախսուսէ իլէ Պուլկարիսթանա կէօնտէրիլմիշ օլան Մաթպուաթ միւտիրի Պլագ պէյ, մէմուրիյէթինի իքմալ իթմիշ օլտուղունտան,

բաղարաձգամը Տէրիսաատէթէ ավտէթ իթմիշ տիր։

—Միւտախէլէ իճրասը իչին բրէնս Միլան թարաֆընտան վուգու պուլան սօն թալէպ իւզէրինէ, տիբլօմաթլար թարաֆընտան, իտիլէն հարաքէթէ տայիր պազը մալիւմաթ վէրմէյի միւնասիպ կէօրտիւք, շէօյլէ քի, էկէր ալտրղըմըզ մալիւմաթ սահիհ իսէ, տէվլէթլէրին միւտախէլէ իթմէսինէ տայիր բրէնս Միլան թարաֆընտան վուգու պուլան իսթիտա, տիւէլի միւթէհապէ թարաֆլարընտան գազուլ օլունտուգտան սօնրա, պու տէվլէթլեր բէշինէն միւզաքէրէ իտէրէք, պիր միւթարէքէ օլունմասընը Պապը Ալիեէ թէքլիֆ իթմէք, վէ պունտան պաշգա միւսալէհանընը իպգասը իչին մուխապէրաթա կիրիշմէք իւզրէ Տէրիսաատէթտէ մուգիմսէֆիրլէրինէ տէրհալ թալիմաթը լազըմէյի իրսալ իթմիշլէր տիր։ Պու թալիմաթ մահէլլի մագսուտինէ վասըլ օլտուղունտա, թարաֆըմըզա թէէմին իտիլտիկինէ նէզարէն, իշ իթալիա սէֆիրի գօնթ Գօրթինին թահրիգիյլէ զուհուրա կէլմիշ տիր։ Շէօյլէ քի սէֆիրի միւշարիլէյհ պու կիւնլէրտէ Մ. Բէրուցցիեէ հիւրմէթէն վէրտիյի պիր ղիեաֆէթէ, տիւէլի էճնէպիեէ սիւֆէրասընը տախի տավէթ իտէրէք, պու միւնասէպէթլէ, քէնտիլէրինէ վարիտ օլան թալիմաթ մուճիպինճէ, տէրհալ միւթէֆիգէն պիր հարէքէթտէ պուլունուլմասը լիւզումու իւզէրինէ ըէֆիքլէրինին նազարը տըգդաթընը տավէթ էյլէմիշտիր։ Պու թահրիք իւզէրինէ, սիւֆէրայի միւշարիլէյհիւմ ֆէրտասը (ճումա) կիւնիւ, Ինկիլթէրրա սէֆիրի սըր Հէնրի Էլիբթ հազրէթլէրինին սէֆարէթխանէսինտէ պիր մէճլիս ադտ իթմիշլէր։ Պու մէճլիստէ պաշլըճա նօգթալար հագգընտա պիր իթթիֆագ հասըլ օլուպ, Պապը Ալիեէ թագտիմ օլունճագ լայիհա տախի դայէմէ ալընմըշ տըր։ Եալընըզ պու էվրագընէ իսիմտէ օլաճաղընա տայիր մուպաեէնէթի էֆքեար զուհուր իթմիշ օլտուղունտան, թալիմաթը ճէտիտէ լիւզումունա հաճէթ կէօրիւլմիւշտիւր։ Դապինէթօլար պու պապտէ միւզաքէրէ իտէրէք, միւշքիլաթը էօնիւնիւ ալմըշլար տըր։ Ալտրղըմըզ մալիւմաթա կէօրէ, Լաեիհա թապիրի գազուլ օլունուպ, սըր Հէնրի Էլիբթ հազրէթլէրի տախի քէնտի լայիհասընը կէչէն բաղար կիւնիւ էօյլէ վագթը Խարիճիեէ նազըրը Սավֆէթ բաշա հազրէթլէրինէ թագտիմ վէ թէսլիմ էյլէմիշ տիր։

Եէվմի մէզքիւր ագշամընը ալաֆրանկա սաաթ ալթըտա Ինկիլթէրրա սէֆարէթխանէսինտէ սիւֆէրա ադտը իճթիմա իտէրէք, տիկէր սէֆիրլէրին քէնտի լայիհալարընը ֆէլրտասը բաղար իրթէսի կիւնիւ Սաֆվէթ բաշա հազրէթլէրինէ թագտիմ վէ թէսլիմ էյլէմէքլիկէ գարար վիրմիշլէր տիր։ Էկէր ալտրղըմըզ մալիւմաթ սահիհ իսէ, Պապը Ալի Սըրպիսթանտա հարաքեաթը աւքէրիեէ տէվամ իտէրէք, միւսալէհանընը իպգասը իչին մուխապէրաթա կիրիշմէեէ հազըր պուլունտուղունու ճէվապէն պիլտիրմէք նիեէթինտէ իմիշ։ (Լէվընթ Հէրալտ)

—Տէվլէթլու աթուֆէթլու Մահմուտ բաշա հազրէթլէրի իլէ Մալիյէ նազարը տէվլէթլու Ղալիպ բաշա հազրէթլէրի տիւն մապէյնը հիւմայունտա սարայը հիւմաեունուն մէսաբիֆաթընըն թանզիմի զըմնընտա պիր գօմիսիօն ադտ իթմիշլէր տիր։

—

ՃԷՎԱՊ

Ղազէթամըզընը 3167 ինճի նիւսխէսինտէ տէրճ իտիլմիշ օլան պիր գըթա թէշէբբինամէեէ ճէվապէն, շու ադիտէքի ըէտտիեէնին տախի տէրճի թալէպ իտիլմիշ օլտուղունտան, պէրայի ատալէթ, այնէն պէեան իտէրիզ։

Պիր մատտէյի հագգ ու հագըգէթի վէճճ իլէ, թահգըգ ու սըհհէթինէ վուգուֆ վէ վիւսուգ հասըլ օլտուղու հալտէ, թապ իլէ խիլաֆը հագըգէթ օլանլարը ըէտտ իթմէք ղազէթաճըլըգ սըֆթաթը մէրղուսպէսի իճապընտան իբէն, մէտեունը միրի օլուպ, պիր թագըմ հիյլէ վէ տէսիսէլէրլէ էմվալը տէվլէթի զիմմէթինտէ թութմագտա օլան Մարկոս նամ շախսընը իմզասը յլա, Ազիզիյէ գայմագամը րիֆաթլու Պահրի պէյ տէյհինէ վէրիմիշ օլան լայիհանընը 22 հազիրան 92 թարիխի 3167 նիւմէրօլու ղազէթանընդա տէրճ օլունտուղունու կէօրտիւմ։

Ինչպու լայիհանընը միւնտէրիճաթը, գայմագամը միւմայիլէյհին պի հագդ էֆքեար ու հարաքեաթընա տապան տապանա զրտտ օլտուղունտան, շու ազվիեաթ ու խնատաթ գայմագամը միւմայիլէյհին մէյտանտա օլան, վէ թաստիգքէրտէյի եար ու աղեար պուլունան իճրաաթը խայրիեէ վէ հարաքեաթը սատրգանէ, վէ իմարաթ, վէ իսլահաթը նաֆիսասընը շիւրիւտմէզ իսէ տէ, պազը մէրթէպէ էզհանը նասընը թախտիլինի վէ միւսթահսի ֆէսատ օլուպ, հիւքիւմէթի սէնիեէնին քէսրի նուֆուզունա տօլաշան, վէ իճրայի մէրամընա եօլ պուլամայանլարը թէշճի իտէրէք, պէօյլէ պիր սըրատա իճրաաթը հիւքիւմէթին պիր նէվի իսլաբընը մուճիպ օլաճաղը իհթիմալի վարիտի խաթըր օլուպ, պէնտէնիզ իսէ քէնտի հալիսէ կէօրէ, խայրխահանը տէվլէթ ու միլլէթտէն օլտուղում կիպի, ղազէթանընդա մուհապէպէթիմ պուլունտուղունտան, վէ գազայի մէզքիւր ահվալինէ թէմամի իլէ վազըֆ օլտուղումտան, համիյէթիմ պու պապտէ սիւքիւթէ մանի օլտուղու ճիհէթլէ, մէսալիհի տէվլէթ, վէ հուդուգը մրլէթի խալէլտէն վիգաեէ, վէ ղազէթայի միւթէպէրինիզին դազանմըշ օլտուղու շանը վէ էմնիեէթի լէքէյի քիզստէն հիմաեէ իչին, թահրիհի մատտէ իլէ, թազեիր գապուլ իթմէէն հագըգաթը հալին պէեանընա, վէ զիքր օլունան լայիհանընն հավի օլտուղու պէնտլէրին էսպապը մուճիպէյի հագըգէսինի եէկեան եէկեան իյզահա մէճպուր օլտում։

Ազիզիյէ գապասը գայմագամը Պահրի պէյ, գազայի մէզքիւր վէ գուրայի միւթէատտիտսի Միւսլիմ վէ ղայրի Միւսլիմ էհլիլիսինին միւլթէզիմինէ, վէ Ֆագըր վէ Ֆուգարաեա կէօնակէօն եէթիշտիրտիյի հագարէթտէն տօլաեը ճիմէթէն եէքտիլ վէ եէքվիճուտ օլարագ, հէր նէ գատար իշթիքեա իտէճէքլէր իսէ տէ, միւմայիլէյհին իշթիքեալարընա մէյտան վիրմէյիպ, ահ ու ֆիղանլարը արշա գատար սէր չէքմիշ իտուկինտէն, չաքիրլէրի միւմայիլէյհին պու պապտէ վագը օլան նալաեեգ հալլէրինի, մուխպիր սըֆաթըյլա պէր վէճճի արզը իֆատէյէ միւթէճասիր օլտում. չէօյլէ քի վէրկի լսթիհսալը զըմնընտա Զամանթը վէ էկրէք գարիեէլէրինէ կէլիպ, գուրա ֆուգարասընը, վէ բաբասընա վարընճաեա գատար ճէլպ, վէ թախթալը ալթընա հապս, վէ թախթալընը իւզէրինէ չէգըպ փափասարընը պաշընա սրճագ սու տէօքտիրիպ, ապտէսթ ալտրգտան սօնրա, անընն սուեունու իւզէրլէրինէ տէօքտիրմիշ օլտուղու կիպի, պազը պիքէս խաթունլարը տախի սօգագ օրթասընտա տիզտիրիպ, սաաթ լարճա սէքլէթտիքտէն սօնրա, տարպը չէտիտ իլէ տարպ իթտիրմիշ տիր։

Գայմագամը միւմայիլէյհ էկրէք գարիեսինէ թահսիլաթ իչին աեագ պասմատընը կիպի, ֆուգարա, վէ ղուաֆա հագգընտա պու մուամէլէսի տէ վուգու պուլմամընը տըր։ Վէ պունտա չօգ եանլըշլըգ վար տըր, էկրէք գարիյէսինին վէրկի թահսիլինէ, վիլաեէթ զապթիեէ ալաեը պէյի ձէմալ պէյ վէ մայեէթի զապթիեէլէր կիթմիշ վէ հալը հազըր իճապընա թահսիլաթ իչին պիր մըգտար սըզը մուամէլէ իտիլմիշ իսէ տէ, բաբաղլարընը պաշընա սու տէօքմէք, վէ գատընլարա պէօյլէ մուամէլէ էյլէմէք կէօրիւլմէմիշ վէ ասլա իսթիմա տախի օլունմամընը, շիւնքի գայմագամը միւմայիլէյհ էյլէ միւթէէյի սէխիթէ ասհապընտան օլմատըգը մէյտանտա օլան վէ շիմտիեէ գատար պուրաեա կէլէն հէջ պիր գայմագամընն իճրասընա մուվաֆֆագ օլմամեան խնարաթ վէ իսլահաթը իսպաթ իտէր։ Գայմագամը միւմայիլէյհ օլ սըրալարտա վիլաեէթէ ճէլպ օլունուպ, օրատա պուլունմուշ, վէ գազայի մէզքիւր վէքիլլէրէ իտարէ իտիլմիշ իքէն, պունուն միւմայիլէյհէ աթֆ օլունմասը ինսաֆ վէ ինսանլյէթին խարիճինտէ պիր շէյ տիմէք տիր։ Հաթթա, Էկէրէք Էհալիսի տախի, տօղրուսու պու իֆատէյի թէքզիպ վէ պէօյլէ խիլաֆը վագը մատտէնին ազվինի թէճճիպ էյլէմիշլէր տիր. անճագ սահիպ իմզանընն աշարտան 40 պին ղուրուշտան զիեաստէ օլան պօրճունուն սըգըտըղընտան, աղզընա կէլէնի սէօյլէմիշ օլտուղու անլաշըլմըշ տըր։

Գուզու–կիւտէնլի վէ Սարը–օղլան գարիյէլէրինին վէրկի ագճէսի իչին էհալիի ֆուգարանընն պիր ագճէ պիլէ խֆասընա գուտրէթեալ օլմատըգլարը շէմի վէշ տէրքեար իքէն, եաթագլարընը ալթլարընտան, վէ լապիս օլտուգլարը էլպիսէլէրինի իւզէրլէրինտէն չըգարթտըրըպ միւզաեէտէեէ վէրիպ, վէ պունա տա գանաաթ իթմէյէրէք, զենճիրպէնտ օլարագ գարիյէտէն գարիեէեէ քէնտի քէյֆ ու մէրամը իչին կէզտիրիպ, վէ պիր պիր ֆուգարա խանէլէրինտէն տիշարը չըգարթտըրըպ. տամլարընն էօրթիսիսինիւ սէօքտիւրիւր վէ եագտրրը, վէ տախի էսպլէրինէ շալր պուլունմատըգընտան, զէվալը ֆուգարանընն շուրատան պուրատան լիէճլիլ նաֆագա տէվշիրմիշ օլտուղու հիսսէյի, էսպլէրինէ վէրիպ, քեաֆֆէյի ֆուգարաեը իպթիրապա տիշար իյլէտիկի միսէլլէմ տիր։

Գայմագամը միւմայիլէյհին միւթթասընի օլտուղու տիրայէթ վէ ինսաֆ վէ ինսանյէթ, տէյիլ էհալիյէ պար օլմագ, պէօյիւք խանէտանլարընն գօնաղընա կիտիպտէ միւսաֆիր օլմատըգտան պաշգա, պիր քիմէսնէյինն պիր գահվէ վէ սուեունու տախի իչմէտի, վէ թահսիլաթտան ալտէթինտէ ան էլ ղըեապ ումում էհալի խօշնուտիյէթլէրինի հավի 500 մէօհիւրլիւ պիր գըթա մազպաթա թանզիմ, վէ մագամը վիլաեէթէ թագտիմ իտէրէք, չօգճա տա ալգըշլանմըշ տըր. պէօյլէ շէյլէրին սայէյի ատալէթտէ վուգուի կէօրիւլմէմիշ վէ հիւքիւմէթ տէ ուեումամընը. վիլաեէթ հէր շէյի պին քէրրէ նազարլա թէտգըգտէն կէչիրմէքտէ տիր. պու տա սահիպի իմզա իլէ բէֆիգասը օլան վէ էմվալը տէվլէթի մէքիլ վէ եէտիլէրինէ սէրմաեէ իտէն, վէ աչար մալի իլէ հանընմ վէ գըզլարընը ալթուն իլէ թէզեին էյլէեէն միւլթէզիմլէրին սանիասը տըր. սահիպ իմզանընն տա 40 պին ղուրուշ պօրճու վար տըր. չիւնքի թահսիլաթ իչին Պապը Ալի վէ մագամը վիլաեէթտէն օլան էվամիր իւզէրինէ պիր պուչուգ մահ գարճընտա, 15 եիւք ղուրուշ միւլթէզիմլէրտէն թահսիլ օլունտուղունտա, վէ պու ադչէլերի վիրմէմէյի գուրմուշ օլտուգլարընտան, վէ ազաճըգ ագճէ վիրէրէք պագը մէէմուրլարը սիւքիւթ իթտիրտիքլէրինտէն, վէ գայմագամը միւմայիլէյհի էֆքեարլարընա իսրտմէթ իթտիրմէմտիքլէրինտէն սէօյլէմիշլէր տիր, զարարը եօգ, գայմագամընն սատագաթը մէյտանտա տըր։

Գայսէրիյէ էհալիսինտէն Սերովբէ նամ քիմսէնէ 5 պին ղուրուշլուգ աչար իլթիզամ իտէրէք, պիր ճիւզի պօրճու գալըպ, անընն թէսվիյէսինէ չալըշմագտա իքէն, մէրգումու ճէլպ վէ հապսա իլգա իտէրէք, սարիգ միսիլլու զենճիրպէնտ իթտիկի կիպի, պիլագս Սիվասը Միւթէվէլի օղլու Պէքիր աղանընն սէքսէն սէքիզ վէ սէքսէն տօգուզ սէնէլլերի աչար պէտէլինտէն, եիկիրմի եէտի պին ղրուշ պօրճու օլուպ, հէր չէնտ իյֆաեէ գուտրէթիտէ տէրքեար իքէն, տօգուզ սէնէտէ էօտէշմէք իւզրէ պէհհէր թագսիթինի իչէր պին ղրուշա գաթթ վէ քէնտիսինի իսէ մէմուրիյէթտէ իսթիսատամ իլէ, Սիվասը Գէրիմ օղլու Հիսսէյին էֆէնտինին օն եէտի պին ղրուշ զիմմէթի օլուպ, հէր ճիհէթլէ թէէտիեէսինէ միւգթէտիր իքէն, հէմ պիր ագճէ միւթալէպէ իթմէմիշ, վէ հէմտէ քէնտիսինի մէմուրիյէթտէ իսթիսատամ իտիպ, միւմայիլէյհին բէֆիլի պուլունան Կիւրիւնլիւ Հաֆըզ ադաեը թէվգըֆ, վէ մալ ու էմլաքընը միւզայիտէեէ չրգարտըրընտան, մէրգումի Հաֆըզա մէէմուր թայէինիյլէ, պէրապէրճէ կիտիպ, թէսվիյէյի տէյն իյլէմէսինի պաարիզէ իպրամ իյլէմէսինտէ, օն պիր կիւնլիւկիւնիւ ոչչ լիրա խարճրահ իլէ, մէրգումուն խասմի պուլունան Գալընը քեաթիպ նամ քիմէնէեի թայէին իլէ, պունուն իւզէրինէ զէվալը Հաֆըզ «պու զաթ պէնիմ մուարրզըմ տըր, աման էֆէնտիմ թէսվիեէ իթմէզ» տիմէսինտէ, «էվվէթ, էօյլէ օլտուղունու պիլիրիմ, ֆագաթ, պէնիմ միւրատըմ սէնի միւֆլիս, վէ բէրրիշան իտինճէեէ գատար չալըշմագ տըր։ ճէվապընը վիրիր։

Գայսէրիյէլի Սերովբէ, գայմագամը միւմայիլէյհին խարիճի գազատէ մէմուրիյէթտէ օլտուղու վագթի լիզումունա մէպնի քէֆիլ կէօսթէրէմէտիկիճտէն, վէքիլի պուլունան մալ միւտիրի Թարաֆընտան թէվգըֆ, վէ պիր միւտտէթ սօնրա քէֆիլ իրաեէսիյլէ, թախլիյէ գելընմըշ տըր, վէ հալէա զիմմէթինի էտա իթմէմիշ տիր։ (Տէվամի)

—

ԵՕՂՂԱՏՏԱՆ ՄԷԿԹՈՒՊ

. . . Միւէլլիֆ,

Եօղղատճա միւսլիմ վէ ղայրի միւսլիմ միեանէսինտէ ճարի օլան մուհապպէթ վէ իթթիֆագ, տիկէր մահէլլէրէ նիսպէթլէ բէք մէտհէ չաեան պիր հալտէ իտի իսէ տէ, ասաքիրին ճէմ օլունմասը միւնասէպէթլէ, ասայիշիմիզ ազ չօգ քէսպի թէպէտտիւլաթ իյլէմիշ տիր. չէօյլէ քի, կէրէք ըէտիֆ վէ կէրէք գուրա ասկէրլէրինին պաղրլարը, էքսէրի վագըթլարտա չարշու վէ բաղար եէրլէրինտէ պուլունտուգլարը էսնատէ, կիւեա ախզ ու իթա իտէճէքլէր տիր կիպի, պիր նէսնէնին ֆիեաթընը սիւալ իտիպ, պահասը քէնտիլէրէ սէօյլէնտիքտէ «օլան քեաֆիր, պու ֆիեաթա չէ՞յ մի օլուր» տէյէրէք տուն ֆիեաթ թէքլիֆ իթմէքտէ տիր, վէ վիրիլմէտիկի հալտէ իսէ, ճէպրէն վէ մէճճանէն, վէ գարշը գօեան օլտուգտա տախի, պիր գաչը պիրտէն հիւճումճէ տարպէն. Խրիսթիեան տիւքքեանլարընտան պաղը նէսնէլէր ալըպ սավուշմագտա սըրլար, վէ Խրիսթիեանլար իսէ, իլէրիտէ տահա պիւյիւք պիր պէլաեա միւպթէլա օլունմասընն խէվֆինտէն նաչի, հէր տիւրլիւ մուամէլէլէրինէ թէհամմիլ իտիպ, գուզու կիպի աղըզ աչմամագտա տըրլար, վէ հիւքիւմէթէ պիլէ միւրաճաաթլա հալլէրինի արզ իթմէմէքտէ տիրլէր։ Պէօյլէճէ հատտինի թէճավուզ իթմէյէրէք, խայլիճէ ույղունսուզլուգլար վուգու պուլմուշ, վէ պաղը բէք տարտա գալանլար տա, հիւքիւմէթէ միւրաճաաթլա ազ չօգ իճրաաթ կէօրէրէք ավտէթ իյլէմիշլէր տիր, վէ Իսլամ չօճուգլարը իսէ պունլարտան իպրէթ ալարագ, Խրիսթիեան մէքթէպ շակիրտանը մէքթէպէ կիտիպ կէլմէյէրինտէ, մէրգումանտան էրէյիճէ ըէնիտէ չէքմէշլէր իսէ տէ, եինէ քէյֆիեէթ հիւքիւմէթէ պիլարզ, ազ չօգ թէէսսիրի կէօրիւլմիշ տիր։ Քէզալիք տէրունի քիլիսէտէ տախի, պունլար իչինտէ իզհարը մահճուսլիյէթ օլունմասընա տայիր, բաբաղլար վասրթասըյլա թէնպիհաթ իճրա իտիլտիքտէն մասատա, ասաքիրին հարէքէթի կիւնիւնէ տախի, պազը եօրթու իւնվանը թագըլարագ, հէրքէս խանէլէրինտէ իդամէթ իյէմիշ, վէ պաղը տէֆատէ չօգլարը տիւքքեանլարընը գարաեարագ սավուշմուշլար տըր։

Կէլէլիմ Եօղղատ ճիվարընտա վագը Սարը–Համզա նամ գարիյէյ քի, մէզքիւր գարիյէ գէրգ խանէյի միւթէճավիզ էրմէնի, վէ օն գատար տա Իսլամ խանէսինտէն իպարէթ օլուպ, պու գարիյէյ բահը բասթը օլմաեըպ տա, Խրիսթիեան գարիյէսի օլտուղունու խապէր ալարագ, մախսուս օղրաեան Գայսէրիյէ ասաքիրի ըէտիֆէսի թարաֆընտան, էհալիի ղայրի միւսլիմէյէ օլան պիր թագըմ ույղունսուզլուգլարը, մէտէնիյէթ վէ ինսանիյէթ տույղուսու էտինէն զէվաթ իչիթտիկինտէ, հէչ պիր վէճճ իլէ կէօղէրի եաշլարընը թութանագ։ Վուգուաթը մէզքիւրէյի կէօղէրիյլէ կէօրէնէր, վէ հաթթա լի էճլի իսթիտա Եօղղատա կէլէն գարիյէյի մէզպուրէ բաբազը Տ. Ցարութիւն իլէ, քէհեասը թարաֆընտան օլանան իսթիխպարէ մէպնի, վաղանընն պաշլարընը պէեան իթմէկէ

միապատէրէթ իտէրիմ։ Ասաքիրի մէրգու�մէնին գարիյէյ կէլէճէկի անլաշըլըրգտա, հէման Տ. Ցարութիւն եանընա քեահեա վէ մըխթարլարը ալարագ, իսթիգպալէ կիտէրլէր, վէ պատէհու գարիյէյ կէլինտիքտէ, քէմալի թաազիմ վէ հիւրմէթլէ իւչ եիւզ գատար ասաքիրի, պու ուֆագ գարիյէ տէրունինտէ Խալամ վէ Խրիսթիյան խանէլէրինէ թէվզիէն եէրլէշտիրէրէք իսթիրահաթ-լարընա տայիր լազըմ կէլէն թէտապիրէ թէշէպպիւս օլունուր իքէն, ասկէրլէր պիր թագըմ հարֆէնտաղլըգլար իլէ, պի էտիպանէ հարաքեաթ վէ իճպարաթա գրեամ իտէրլէր «օլան քեաֆիրլէր, տէ՛, եալլահ, չավո՛ւգ, պիզէ պագլավա, վէ զայրիհիմ հազըրլաեըն, եօգսա սիպի քէսէրիզ...» տէյէրէք, պէշարէլէրին խանէսինտէ պուլունան տօլապլարը թէհարրիեաթա պաշլարլար, վէ նէ գատար եաղ, պալ, վէ սայիրէ պուլուրլարսա, օճաղընը պաշընս կէթիրիլէր, վէ խանէլէրատէն էրքէքլէրինին պագրլարը խէֆվէլէրինտէն նաշի ֆիրար իթմիշ օլմաղլա, վէ էրքէկի պուլունանլարընը էրքէքլէրինինտէ թաշրաեա խրզմէթէ կէօնտէրէրէք, սէֆիլ գարը վէ գըզլարընը ճան տաեանմաղ ֆիղան վէ ամանլար իլէ օճաղընը պաշընա կէթիրիպ, նէվ պէ նէվ ինսանէյթին մուղայիրի օլան մուամէլէլէր իլէ, պագլավա վէ սայիրէ բիչիրթմէք իլէ մէշղուլ իտէրլէր, պու զէվալլը գարըլար վէ գըզլարընը չէքտիկի ըէնճիտէնին նէ տէրէճէտ օլտուղունու ինսան սըֆաթը թաշրեանընն ֆիրասէթինէ իհալէ իտէրիզ։ Գարիյէյի մէզպուրէ էհալիսինտէն Սարայը օղլու Յովհաննէս նամ քիմէնէնին, իքի պաքիրէ գըզլարը օլուպ, պունլար թարլարընտա էքին իլէ մէշղուլ իքէն, Սարը-համզալը պագը Խալամա, թարաֆընսան, պու գըզլարընն կիւզէլ օլտուղլարը պէեանէ, չէնտ նէֆէր ասքէր թահրիք օլունարագ, տէրագապ օլ թարլաեա հիւճում իտէրլէր, վէ օրտա մէրգումէլէրին բէտէրինին էլ վէ աեազլարընը պաղլարլար, պատէհու պիչարէ գըզլարընն իւզէրինէ հիւճում իտէրլէր, բարմագլարընտան եիւզիքէլէրինի ալըրլար վէ տիկէր կէօնա մուամէլէ իթմէկէ օղրաշմալարը պըրասընտա հէյէ եագընլարտա պուլունան եաղընը—թաշ նամ Խալամ գարիյէսի էհալիսէրինտէն չէնտ նէֆէր եօլճուլար իսթէ կէլէրէք, մէրգումէլէրի գուրթարընը, վէ պիչարէլէր պիր տէֆա տահա էլէ կէշմէմէք իչին, տաղլարա ֆիրար իտէրլէր։ Վէ եինէ Սարը համզա Խալամարընն պաղըսընն թահրիգիյէ, Դաւիթին օղլու Կարապետ նամ քիմէսէնին պիր կիւզէլ գարըսը օլտուղու, ասնէնին պիր կիւզէլ գարըսը օլտուղու, ասկէրլէրին մալիմիւ օլտուգտա, իւչ տէօրթ նէֆէրի մէրգումէնին պուլունտուղու խանէնին տամընն պաճասընտան աշաղը իսնէրլէր իսէ տէ, պու սէֆիլ կէլինէ նէ մուամէլէ օլտունտուղու, նամալիւմ գալմըշ տըր։ Պիր խանէնին տէրունինտէ 35 գատար ասկէր միւսաֆիր օլտուղու հալտէ, օղ խանէտէն սէքիզ սինի պագլավա ճէպլրի հազըրլատարագ, թէլէֆ իտէրլէր։ քէպապ-լիք Բրօթէսթան Իգնա քէհեանընն խանէ-սինտէ 33 նէֆէր ասկէր միւսաֆիր օլուպ, զըրգ պէշ ղուրուշա պիր չէպիչ, վէ զըրգ պէշ ղուրուշլուգ պալ ճէպրէն պալարընը-լար, վէ պիչարէ իսէ պու գատար իբրահիմ մէպնի, էօյլէ պիր տաեաղա միւսթահագ օլուրքի, 15 կիւն տիւր էսիր ֆիրաշ օլուպ, էլան քէսպի իթագաթ իտէմէմիշ տիր։ Պիր Խալամ Արիֆ նամ քիմէնէնին խանէսինտէ օլան միւսաֆիր ասքէրլէրի, Տ. Ցարութիւնու էլէ կէշիրէրէք «չիմսի պիպէ, իքի քեաֆիր կէլինի պուլաճագսընը, տէյ։ իհպար իթմէլէրի սըրասընտա, մէրգումէ Արիֆ իչին իւզէրինէ կէլէրէք «պու բարաղա իլիշմէյինտէ, պաշդ պալարընա նէ եարարսանընզ եարընն» տէյէրէք, էլտէն ասլըը, պու էէնկեամտա Քէօհնէ-գարիյէսի բարաղը Քէօհրէնք նամ գարիյէտէն կէլիպ, Սարը-համզատան կէչէր իքէն, ասկէրլէր մէրքէպինի ալըրլար, վէ սայիր կիւնա հագարէթէ պաշլամագսըզընը, Հիսէյին քէհեա անրատա էլտէն ալը։ Փիլիկեան Մանուկ վէ Բարթիկեան Գրիգոր քէհեալար տախի գօրգուլարընտան նաշի խանէլէրինեն օճաղը տէրունինտէ կիզէնէրէք, պիր կիւն օրատա քէնտիլէրինի հըֆզ իտէրլէր, յայլիճէ թավուգ վէ խօրօզ քէսէրլէր, վէ արըլարընը բէթէքլէրինի չիքէսթէ, ա-ըրլարը գաչըրըպ, պալարընը եէրլէր, վէ կէլիպ կիթմէլերինէ տէկին, իւչ տէֆա պէր միանվալը մուհարրէր թաամլար հազըրլատըպ, եէտիքտէն սօնրա նիչէ տաեագլար իլէ, նուֆուս պաշընա ալթմըշարտա բարա ալտրգ տէյէրէք, պիչարէլէրտէն ճէպրէն ժուրնալ տախի ալմաղա մուվաֆֆագ օլուրլար։ Գարիյէտէն հարլքէթլէրինտէ, եէտի ջիֆթ էօքիւզ արասալարը յա, վէ եիրմի գատար մէրքէպ պէրասէր ալարագ, անլէրէ ռաքիպէն կիտէրլէր, չէօյէ քի զէվալը էօքիւզլէր եիւքիւն աղըրըղընտան, վէ տաեագտան ճանլարը աղըպլարընա կէլիր, վէ եիւրիւմէկէ գուարթէթլէր։ տախի գալմաղ, պէօյլէճէ պէչ օն սաաթ կիտէրլէր, վէ եանլարը սըրա ալտրգլարը իքի էրմէնի տէլիգանլըլարընա, սիլահլարընը թահմիլէն կէօթիւրթիւրլէր, վէ էսնայի բահտ օլ գատար տարպ իտէրլէրքի, մէրգումանընն պիրինին իսմի Տ։ Աբրահամեան Գրիգոր, վէ տիկէրի Զօրուրեան Կիրակոս օղլուպ, Գրիգոր տաեանամատղընտան, եարը ճանը տուչէր գալը։

Պատէհու, արապա իլէ խանէսինէ նագլ օլունուր, վէ Կիրակոս իսէ սըրթընտաքի եիւքիւն աղըրլըղընա, վէ տաեագլարա իսթէր իսթէմէզ տաեանարագ, Քէօհնէյէ գատար կէլիր, (պու սիչարէյի, պու հալտէ կէօրէն Քէօհնէլիլէրտէն պաղըլարը, կէօղ եաշը տէօքէրէք հալինի պէեան իտէրլէր)։ Քէօհնէ աղասընընն օղլու Խալամ հաճի քէհեա նամ զաթ, էլլէրինտէն ալմագ իսթէր իսէ տէ, մուվաֆֆագ օլամաղ պու դէվալը-եա պաշլարլար տիմէկէ «օլան քեաֆիր, էշէք կիպի զըրլա» վէ իճրա էթտիրիրլէր։ «քէօրէք կիպի իր» տէրլէր վէ եարտըրըրլար, վէ պատէհու «օլան քէօրէքլէրի պաշըմըզա թօրլատրն» տէյէրէք պաշլարլար տարպա, Նիհայէթ զէվալը Կիրակոս պու հալ իլէ Էսաֆագըլը նամ մահէլէ գատար պէրապէրլէրինճէ կիտիպ, պատէհու ինսանլըգ հալի գալմաեարագ ավտէթ իտէր։ Եօլլարտա թէսատիֆ իտէնլէրի տէօյէրէք, չարըգլարընը ալըրլար, վէ եալընզ պուլտուղլարընը սօեարլար։ Սարը-Համզա գարիյէսինէ օլան հագարէթին չօղու, օլ գարիյէլի Խալամլարտան, ֆիրթէք Հիսէյին վէ մախտումի, վէ Հիսէյինին դարնտաշը դարըսը, վէ Ապտիւլ քէհեա օղլու Հիսէյին քէհեա նամ քիմէսնէլէր թահրիքէյէ օլմուշ տուր տէյի պէեան էտէրլէր, վէ սահիհէն պէօյէ օլմասը տա մէմուլի դավիտէն տիր։ Չիւնքի ասկէրլէր, գըզլարընը վէ կէլինլէրին կիւզէլլիկինի պուլունարտան տուեարագ, եէրլի եէրինճէ հիւճում իթմիշլէր։ Սարը-Համզալը Տ. Ցարութիւն վէ տիկէր օլ գարիյէլի պիր ըէֆիզէ, Եօզղատա կէլիպ, հէր նէ գատար լազըմ կէլէն մահէլէրէ պէեանը հալ իչին թէլէկրաֆլար վէրմէք էմէլինտէ իմիշլէր իսէ տէ, Եօզղատ մէճլիսի բուհանի ապալարընտան պաղըլարը, խայր, էկէր պէօյէ էտէրսէնիզ, իլերիտէ չէտիտէն մէսուլիյէթէ տիւշար օլուրսունուզ, տէյէրէք, պիչարէլէրի գօրգութմալարը իւզէրինէ, կէրի տուրմուշլար տըր։ Վէ եալընըզ պու եօլտա պիր ժուրնալ թէրթիպիյէ, Միւթէսարրըֆլըգա թագտիմինի նասիհաթ իթմիշլէր, վէ էօյլէճէ իճրա օլունմուշ, վէ Միւթէսարրըֆ էֆէնտի տէ ատրհալ վիլայէթէ կէօնտէրտիկի մէսմուաթտան իսէ տէ, էլան պիրա սէմերէ գալմասը թէճճիւպիմիզի մուճիպ օլմուշ տուր։ Զէվալլը քէօյլիլէրին Խրիսթիյան կիւրուհու պէյնինտէ շագա իչին պիրպիրլէրինէ «ասկէր կէլիեօր» տէնիլսէ, հէման Խալամ տօսթու օլանլար, ֆամիլեալարընը օղ իսլամընն խանէսինէ, վէ տօսթու օլմաեանլար տա, էօյլէճէ ֆամիլեալարընը պըրազարագ, տիկէր գարիյէլերէ ֆիրար էտէրլէր, իքէճ ասկէրլէրին խէվֆի պու տէրէճէ գալալլերինէ թէէսսիր էթմիշ տիր,

Ասաքիրի մէրգումէնին մէճմուրու, Գայսէրիյէ գաբու ալթը միլազիմի Ահմէտ աղա նամընտա պիր զաթ օլուպ, քէօյլիլէր ասկէրլէրին պու հալէրինի հէր նէ գատար ազայի միւմայիզնէ հէ իթատէ իտիպ, իչին է։ Նիւ ալընմասընը բէճա իթմիշլէր իսէ տէ, օ տախի պիչարէլէրի պիր հագարէթլէ տէֆ իթմիշ, վէ սէրմէսթ հալիյէ մէչղուլ օլտուղու իֆատէ օլունմուշ տուր։

Միհէլիֆ, պու եօլտա պիր հագարէթին, տէյլիքի պիզիմ միլլէթիմիզէ օլտուղունու, իլա տիկէր հէր գանդի միլլէթէ տախի օլուր իսէ օլսուն, վազիֆէյի ինսանիյէյ աշինա օլան նչխաս իչիթտիկինտէ, կէօզ եաշլարընը թուֆմաեա միւզթէտիր օլամաղ։ իմամ, վուգուաթը մէզքիւրէյէ իճթիսար իտէնլէրին, նիզամէն լազըմ կէլէճէք միւճաղաթ վէ թէէտիպաթընն իճրասը խուսուսունա, հիքիւմէթի Սէնիյէյէնին, վէ Ս. Պատրիարք հայրըն նազարը տիգգաթընը տալէթլէ, սիզլէրին տախի զայրէթլէրինի, վէ իչպու թահրիրաթը ամիզինին պիր ան ագտէմ, զազէթայի միւթէպէրինիզին պիր քէօչէսինէ տէրճինի, վէ լազըմ կէլէն միւլահազաթընն տիրիզ պույրուլմամասընը, բէճա իտէրիզ էֆէնտիմ։

Եօզղատ 1876 օգոստ. 13

* * *

Պալէատէքի մէքթուպու հէր օգուեան Խալամ վէ Խրիսթիեանընն, զիեատէսիլէ թէէսսիւֆ իտէճէկինտէ շիւքհէ եօգ տուր. զիրա, զուհուրա կէլմիշ օլան ֆէնալըգլար, պիր թագըմ ասըլարա վէ տիւշմէնլէրէ գարշը օլմաեըպ, իլլա, գուզու կիպի պիր էհալիյէ, վաթանտաշլարա, գօմշուլարա, վէ հաթթա, քէնտիլէրէ էթ, էթմէք, վէ եէր վէ եաթագ վիրէն տօսթլարա գարշը զուհուրա կէլմիշ տիր. վէ պուենու իսէ հիչ պիր տին ու մէզհէպ, վէ ինսանիյէթ ու մէտէնիյէթ դապուլ իթմէզ։

Խալամ վէ Խրիսթիեան, նէ գատար ագըլլը վէ քեամիլ, վէ վաթան դայրէթի չէ.քէր զէվաթ վար իսէ քեաֆիֆէսի իթթիֆագ վէ մուհապէպէթ, վէ պինաէն ալէյհ, միլք ու վաթանըն մամուրիյէթ վէ սէատէթինէ արզուքէշ պուլունարագ չալըշտըգլարը հալտէ, վաթան ուղրունտա ճան վէ թէն ֆէտա իթմէք իւզրէ կիթմէքտէ օլան ասաքիրտէն պաղըլարընն, պու եօլտա հարաքեաթը նալաեըգաեա ճիւրաթ իյլէմէսի, տօղրուսու, վաթանըն խարապընա չալըշմագ տիմէք օլաճաղընտան, հոտտէն ղիեատէ շաեանը թէէսսիւֆ տիր։

Նասըլ քի կէօրիւնմէքտէ տիր, մազլահ, էկէր Խալամ գօմշուլարը թարաֆընտան, մէրգուման զէվալլը քէօյլիւլերին հրֆզ ու վիգաեէսինէ հիմմէթ օլունմաեաճագ օլսա իմիշ, տահա զիեատէ զատտարլըգլար վէ հագարէթլերէ ճիւրաթ իտէճէքլեր իմիշ. իմտի, թէչէ.քքիւր իթմէլիյիզ մէրգուման Խալամ վաթանտաշլարա քի, էնվայի ճինաեէթլերէ մանի օլմուշլար տըր։

Պունլար, եալընզ մէզքիւր քէօյլերտէ, վէ Խրիսթիեանլարը վիգաեէ իտէր Խալամլար պուլունտուղու հալտէ, պու մէրթէպէ հագարէթլերէ ճիւրաթ լյլեաիքլերի հալտէ, տահա կիտէճէքլերի մահէլէ վասըլ օլունճաեաեագտար, նիչէ քէօյլերտէն կէչտիքլերինտէ, վէ ալէլխուսուս վաթանբէրվէր Խալամլար պուլունմաեան քէօյլերէ ուղրատըգլարընտա, նիչէ ֆէնալըգլարա տահա ճիւրաթ իտէճէքլերի, իհթիմալտէն պուլունտուղունտան, հիքիւմէթի Սէնիյէյէնին, նազարը տիգգաթ վէ մէրհամէթինի, աճիզանէ տավէթ վէ ըէճա իտէրիզ։

Մէզքիւր ֆէնալըգլարը եարան ասքէրլէր, վադաա շաեանը թայեիպ վէ թէէտիպ տիրլեր, լաքին, էլպէթթէ պունլար իլէ պէրապէր զապիթլերի տախի վար տըր, վէ կէչտիքլերի մահէլլերտէ հիքիւմէթլերտէ վար տըր, օճարընն ատապ ու թէրպիյէ վէ հիւնի ամէլ ու հարէքէթինէ տիգգաթ իթմէքլիք, անլերին վազիֆէսի տիր, տիմէք տիր քի, անլեր տահա զիեատէ մէսուլիյէթ թահրինտա պուլունմագտա տըրլար։

Հիչ չիւբհէ եօգ տուր քի, Մաթպուաթ միւտիրիյէթի պէհիյէսի թարաֆընտան, մէզքիւր մէքթուպուն միւնտէրիճաթը տէհշէթամիզի, զաթը հազրէթի Վէքեալէթբէնահիյէ թագտիմէ միւսարաաթ օլունտուգտա, սերեան թէլլկրաֆլար քէշիտէսիյլէ, պիր տահա պէօյլէ ֆէնալըգլարա ճիւրաթ օլունմամասընա տայիր, թէնպիհաթը չէտիտէ իթասընա հիմմէթ վէ ինայէթ պույրուլաճագ տըր։

ԻԼԱՆ

Էմլաքը հիւմաեունտան, Թօքխանէտէ ճամիի չէրիֆ գարշըսընտա 45 նիւմէրօլու տիւքքեան, իքի ատէտ օսմանլը ւիլասը իճարէյի չէհրիյէ, վէ պիր սէնէ միւտտէթլէ իսթիճարէ թալիպ պուլունմաղլէ, տահա պիեատէյէ թուֆաճագլարը, իչ պու աղոսթօսուն 28 ինճի ճիւմա իրթէսի կիւնինէ գատար, խաղինէյի խասսա մէճլիսի իտարէսինէ կէլմէլերի։

ՍՕՆ ՀԱՎԱՏԻԱԼԷՐ

ԱՎՍԹՐԻԱ-ՄԱՃԱՐԻՍԹԱՆ

Վիէննա, 5 սեպտ.

Պօրսա դավի։ Ակզ ու իթատա պէօյիք խահիշ վար։

Իմպէրաթօր հազրէթլերի ճիւմա կիւնլէ մանօվրա օրտու կեահընտան ավտէթ իտէճէք տիր։

Բակիւզա, 5 սեպտ.

Ասաքիրի շահանէ գօմանտանլարընընն նիեէթի, հէր թարաֆտան Գարատաղա հիւճում իթմէք տիր։

ԻՆԳԻԼԹԷՐՐԱ

Լօնտրա, 5 սեպտեմբեր

Թայմս զազէթասը, Ինգիլթէրա տէվլէթի Ռուսիա տէվլէթի իլէ պիլիթիֆագ կէրմիեէթլէ ուլէհը իատէսինէ չալըշընն տէյի իսրար իլլէմէքտէ տիր։

ԱԼՄԱՆԵԱ

Պէրլին, 5 սեպտ.

Հիքիւմէթ սուլհա մէյեալ տըր։

ԳԱԼԱԹԱ ԲԻԱՁԱՍԸ

Էսկ. Ում. 24 օգոստ. ազշամ գաբանտը	14 23
Էսկ. Ում. 25 » սաբահ աչըլտը	14 29
Էն եիւքսէք	14 3՝
Էն աշաղը	14 28
Սաաթ 6	14 28
Իսթիգրազ. 63 (Մութօն) 6 0/0 Ֆր.	70 1/2
» 65 (Մութօն) 6 0/0	70
» 1869 (Բինար) 6 0/0	68
» 1872 (Պօն տիւ Թըրէզօր) 9 0/0 լիրա սթէր.գ.ք.	23 1/2
» 1873 (Բինար) 6 0/0	66
Բուսէլի Շըմէնտըֆէր 3 0/0	40
Բէբօր փրդ.	3
Շըմէնտըֆէր Ֆայիզը	
Հէվալէսիզ փրդ.	3
Ագճէ Ֆայիզի 0/0	12

ԱԳՈՒՕՆԼԱՐ ՖԻԵԱԹԸ

Բրէտի ժէնէրալ 6 0/0 Լիր.Օսմ.	225
Սօսիէթէ ժէնէ. 6 0/0 Լիր Աթ.	210
Ստամպոլ պանգասը	305
Պանգ գօմէրսիալ	310
Սօսիէթէ օթօման Լիր. Սթէր	117
Թրամվայ 5 0/0 ղ. ք.ք	105
Լավրիօմ (մատէն) Ֆր.	70

ԱԳՃԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱՁԱՍԸ

Օսմանը լիրասը 100տէն	ղ. փրդ
Ինկիլիզ լիրասը	110 18
Ֆրանսըզ ալթունու	87 25
Բոշ	89 15
Գրըմից ալթունու	51 30
Պէեազ մէճիտիյէ Ֆարգը	2 26
Մէթալիք Ֆարգը	7 50
Պագըր Ֆարգը	140
Պէչաիք Ֆարգը	6 10
Գարպօն գայմէսի գաբիք	7

ԳՈՑՄԷՆԻՆ ԲԻԱՁԱՍԸ

Պու կիւն պագըր հիսասը իլէ 100 ղուրուշլուգ գայմէ, 120 ղշ. իթմէքտէ տիր։

ՍԱՀԻՊ ԳԱԶԷԹԱ

ԿԱՐԱՊԵՏ Ե. ՓԱՆՈՅԵԱՆ